

Marie Nemcova's

MEMOIRES

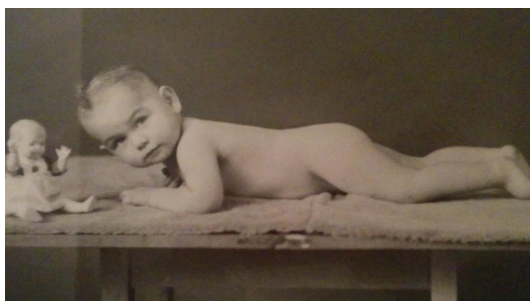

Marie, Risskov, Århus 2018

Prag

Jeg kom til verden på en fødeklinik i
'Den Gyldne Stad' den 12. april 1939

Man kan sige, at jeg blev født sammen med anden verdenskrig, for vi var jo de første, som blev invaderet af tyskerne i marts 1939, - altså en måned før min fødsel

Baby Marie

med fin prinsessekrølle

Mine forældre havde fået engagement helt i Grækenland, og syntes det ville være for besværligt at skulle medbringe 2 børn, hvoraf den ene var næsten spæd og der var også krig

Lille Marie med sine forældre og storesøster Karla

Mine forældre optrådte også en del i Tyskland under krigen

Mor Elisabeth optræder

og min far så sig nødsaget til at ændre noget i min mors pas, så det ikke længere fremgik, at hun var af jødisk afstamning. Hun mistede sin far på den konto allerede i begyndelsen af krigen.

Far Rudi og mor Elisabeth fra en optræden i Berlin

Men alle de andre lande i vores verdensdel regnede med, eller i hvert fald håbede, at Hitler ville nøjes med at snuppe Tjekkoslavakiet, som landet jo hed dengang.

Vi, altså det tjekkiske og slovakiske folk, følte os meget svigtet, ingen tvivl om det! Det var først da Polen også blev taget, at Storbritannien og de andre allierede vågnede op! Vore piloter fløj dog til London, hvorfra de var med til at give råt for usødet ved at kaste bomber over Tyskland.

Og det lykkedes jo også modstandsfolkene i Prag at likvidere Heydrich ved at kaste en bombe mod hans bil. Han var jo den ret så sadistiske tyske officer, som Hitler indsatte til at herske over os tjekkere og slovakker.

Men Hitler tog en grusom hævn. Landsbyen Lidice blev jævnet med jorden, fordi nogle af modstandsfolkene kom derfra. Alle landsbyens

mænd over 16 år blev skudt, kvinderne blev enten sendt i koncentrationslejre eller dræbt og børnene blev enten givet til tyske familier, som ønskede at få dem eller sendt i koncentrationslejre.

Men alt dette var jeg alt for lille til at forstå. Jeg havde det trygt og godt hos nogle af min fars slægtninge.

Da jeg ikke længere kunne huske mine forældre, troede jeg, at min plejefamilie var min rigtige familie.

Familien bestod af en fraskilt dame, som jeg troede var min mor, og dennes søn, som jeg troede var min storebror. Han hed Pavel og var 5 år ældre end mig. Pavel var ligesom sin mor ræverødhåret, desuden havde han fregner.

Min storesøster Karla, som er 4 ½ år ældre end mig, ville gerne gerne have være blevet der i stedet for mig, men man var bange for at hun og Pavel ikke kunne enes, så hun forblev sammen med vores forældre, mens de rejste rundt og optrådte. De slægtninge, jeg blev hos, boede i byen Tàbor.

Marie i Tàbor med Pavel og storesøster Karls

Tábor

Det er en meget historisk by, som består af to lag - så at sige. Forstået på den måde, at der faktisk nærmest er en hel by mere skjult under jorden også. Dernede gemte vor folkehelt Ziška hele sin hær engang i middelalderen, da fjenden (jeg tror det var preusserne) skulle drives ud fra vort land. Det er stadigvæk muligt at komme derned og besigtige denne enorme underjordiske fæstning

For at vende tilbage til min egen livshistorie.

Vi boede i stueetagen af huset. Det var gammeldags efter nutidens standard med madlavning over åben komfur, som skulle holdes ved lige med brænde, som man selv måtte kløve med en økse ude i gården. Rindende vand var der heller ikke, men måtte hentes i spande på

gadehjørnet, hvor der var en fælles vandhane for alle i området. Og det hjalp jeg så Bedstemor med. Jeg trak i hendes anden arm, - for så havde hun ligevægt.

På førstesalen boede broderen til hende, jeg troede var min mor, sammen med sin kone og sin søn. Han var ansat ved jernbanen og sønnen hed Karel, og var omtrent jævnaldrende med Pavel. De var altså fætre de to drenge.

Engang havde de deres frimærker spredt ud på trappetrinene mellem stue og førstesalen og var travlt optaget af at bytte med hinanden. De blev bedt om at se efter mig en kort stund, da hende, jeg troede var min mor, som i øvrigt hed Anca (udtales Antja), lige skulle et eller andet inde ved naboen.

Det kan have været i forbindelse med et barnedødsfald derinde, da jeg mener at erindre at have set en lille hvid barnekiste. Jeg ville også gerne se deres frimærker på nært hold, og det har de nok syntes var irriterende for de lukkede mig ind på loftsværelset og holdt døren, så jeg ikke kunne komme ud.

Jeg erindrer det meget tydeligt. Eftersom de forholdt sig helt stille og ingenting sagde, troede jeg, at der da måtte være sket noget ganske forfærdeligt, - de var nok døde alle sammen og jeg kom nok aldrig ud mere, så jeg tog sagen i egen hånd og kravlede resolut op på en stol og vupsi, sprang så derefter ud af vinduet og ned i gården.

Det kostede heldigvis kun et brækket ben og ikke livet. Og mon ikke det var ved den lejlighed, at Pavel skulle have sig en omgang med grydeskeen, da vi alle igen var hjemme, - jeg med benet i gips!

Jeg erindrer, hvordan han desperat prøvede at forhindre sin mor i at få fat på sådan et strafferedskab ved at stille sig i vejen foran den skuffe, hvor grydeskeerne normalt blev opbevaret! Karel har nok også fået noget at vide oppe hos sin mor på førstesalen.

At drille tror jeg er en drengesvaghed. For når vi skulle spise vor varme mad, var der også altid en værre ballir. Nogle tallerkner var åbenbart finere end andre, og det kunne man se ved at vende dem om og se på bagsiden og det forstod Pavel, som så tog de bedste, og jeg kunne få dem, der ikke var så fine, og så hylede jeg jo igen op!

Om aftenen sad vi og foldede små firkanter af avispapir, som skulle bruges til toiletpapir. Der var jo krig og knaphed på alt.

Når det var jul, lavede vi dog fine kæder af glanspapir til juletræet og også andet pynt. På et tidspunkt skulle huset males, og der kom derfor en frisk malersvend, som vi børn hurtigt kaldte Onkel Malerkost.

Det endte med bryllup mellem ham og Pavels mor, og de fik en lille datter, de døbte Marenka ligesom mig. Alle som hedder Marie bliver altid kaldt Marenka i Tjekkiet.

Men jeg må hellere oplyse, at på det tidspunkt, de blev gift, var jeg dog blevet afhentet af mine rigtige forældre, fordi jeg skulle starte

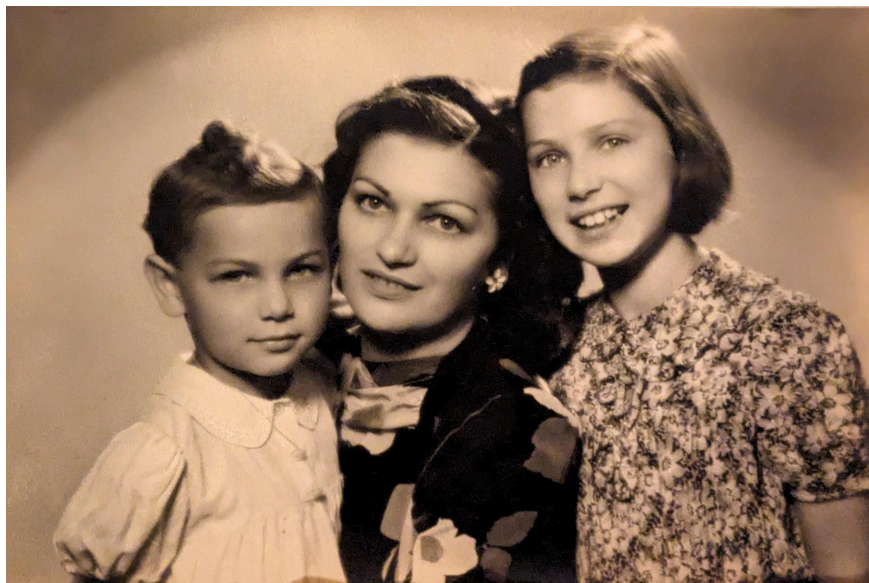
iskole

Marie starter i skole

Cirkuslivet

Mine forældre tog mig med til Prag og til at begynde med boede vi i en cirkusvogn på en plads, hvor der også stod andre cirkusvogne. Det var i en bydel af Prag, som hed Invalidovna.

Marie genforenet med sin mor og sin søster Karla

Vi optrådte på et tidspunkt temmelig længe på en varieté, som hed Dranovsky. På et tidspunkt flyttede vi til et lejet hus et sted i udkanten af Prag, som hed Modrany, og jeg begyndte i 1. klasse i den lokale skole. Derudover blev min søster og jeg sendt på balletskole. Men det var kun min søster, der fik noget ud af det.

Jeg er desværre født tonedøv samt fuldstændig blottet for rytmesans, så balletmesteren opgav mig. Min far gik i stedet i gang med at oplære mig i akrobatik. Jeg har kunnet gå i bro samt i spagat og desuden slå det man kalder flik-flak. Min søster og jeg fik brug for vores kunnen, da vi begyndte at optræde i det artistnummer, som vor far udtænkte.

Før den tid havde de (altså min far og mor) et andet nummer, hvori kun de optrådte. Nummeret hed "Frøen og Bondepigen". Min far agerede frø

og min mor bondepige.

Far Rudi og mor Elisabeth i nummeret "Frøen og bondepigen"

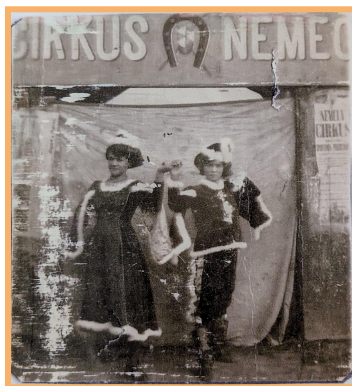
Senere blev nummeret udviklet til også at omfatte os børn. Min søster dansede ballet som prinsesse i vores nummer. Jeg selv, der jo ingen gehør eller rytmesans havde, optrådte med akrobatik som minifrø i nummeret: "Prinsessen, frøen og guldbolden"

Cirkusnummeret "Prinsessen, frøen og guldbolden"

Mit ophav

Men før jeg går videre med begivenheder i min livshistorie, må jeg hellere fortælle, hvad jeg ved om den familie, som jeg blev født ind i. Min far var den næst yngste af 8 søskende og hans forældre havde eget cirkus. Jeg forestiller mig, at de måske havde arvet en mølle eller sådan noget og syntes det var sjovere at sælge den og i stedet starte et cirkus. Jeg har et fotografi af vort familiecirkus, hvor man tydeligt kan se familienavnet "Cirkus Nemec".

Det tjekkiske familiecirkus:

"Cirkus Nemec"

Men der skete det, at min farfar døde, da min far var 4 ved en tragisk ulykke, som skete ved, at der skete en sprængning i deres cirkus.

Vi har et billede i familiealbummet, hvor hele familien sidder samlet omkring hans urne.

Familien Nemec samlet om faderens urne, far Rudi sidder i midten i forgrunden med en af hundene.

Hans mor døde, da han var 12 år. Han og hans søskende magtede åbenbart ikke at føre cirkusset videre uden dem, men de forblev at være cirkusartister, i hvert fald dem, som jeg kan huske. Min fars storesøster Mina, (forkortelse af Vilhelmina) tog sig af ham og hans yngre bror.

Hvad min mor angår, blev hun født i Rumæniens hovedstad.

Mor Elisabeth som barn med lillebror Tibi og Genforeningen af de to i Rumænien

Moderen ungarsk var jøde. Min mor var med andre ord $\frac{1}{2}$ jøde og jeg har altid betragtet mig selv som $\frac{1}{4}$ jøde. Mine efterkommere har jødisk, ungarsk, rumænsk, tjekkisk og dansk blod.

Min mors stedfar var guldsmed og urmager. Han var vist Rumæner. Hendes bror Tibí blev udlært i hans forretning.

Min og jeg ved genforeningen af min far og hans bror og tante i Prag

Da jeg mange år senere formidlede, at min far og jeg kunne rejse på besøg til Prag ved at skaffe visum i den tjekkiske ambassade i København, fik vi overrakt et brev fra min mors bror, Tibí, som han havde givet til nogle tjekkiske artister, da de optrådte i hans by i Rumænien. Min mor besøgte derefter sin bror flere gange, og han kom også til Danmark.

Men for at vende tilbage til min livshistorie, så fik vores omrejsende gøglerliv en brat afslutning, da der pludselig kom brev til min mor fra en dansker, som friede til hende. Min far vidste slet ikke, at hun kendte ham.

Jeg forestiller mig, at hun var gået i baren, da de var færdige med at optræde, mens far var gået hen for at sove og passe mig og min søster.

Danskeren var Jens Eistrup, søn af overretssagfører Ejstrup i Viborg. Han forklarede, at han havde udstået sin straf i fængsel, fordi han havde været medlem af det, man kaldte frikorps Danmark. Jeg vil oplyse de af mine unge læsere, som ikke ved hvad det drejede om - at det var en forening for danskere som holdt med tyskerne under krigen - altså landsforrædere!

Noget familie eller også venner af familien hjalp ham med at få kontorjob inden for regnskab i deres virksomhed i København. Og forældrene i Viborg pungede ud til et hus i Avedøre. Det var naturligvis udelukket, at han viste sig i Viborg.

Vi optrådte tilfældigvis i Liverpool i England, da omtalte frierbrev ankom. Vi blev sat på et katolsk børnehjem drevet af nonner, mens de rejste til Tjekkosllovakiet for at blive skilt.

De kom i øvrigt ud fra Tjekkosllovakiet med det sidste tog, inden jerntæppet sænkede sig. Ellers havde de nok været fanget bag det såkaldte jerntæppe uden mulighed for at komme ud.

Jeg vil forklare, at vi altid blev sendt i skole,

Marie her i sin skoleuniform, ofte cyklede hun i skole

selv om vi slet ikke kunne det pågældende lands sprog, og en lærerinde, som havde haft os i skolen, kom og befriede os. Hun var gammeljomfru og vi måtte bo hos hende og hendes mor, mod at vores forældre hjalp med at betale opholdet.

***Marie sammen med Nancy Gowney,
som hun kom i pleje hos i Liverpool***

De var meget religiøse (altså meget troende katolikker med rødder i Irland). Der blev bedt morgenbøn, bordbøn ved spisetid samt aftenbøn. Derudover gik man til messe hver søndag og på alle katolske helligdage. Derudover gik man til skrifte jævnligt og modtog jævnligt også den hellige nadver, som man mente at præsten havde forvandlet til Jesu legeme. Præsten drak også hans blod, som var blevet forvandlet til vin, fra et fint sølvkar.

Maries 1. kommunion

På det tidspunkt havde vi ansat en ung skotsk danserinde i vores nummer som hed Violet. Hun fortsatte med at optræde sammen med min far og blev også senere gift med ham.

Avisomtale med den nye danserinde Violet

På et tidspunkt holdt de op med at optræde og slog sig ned i Edinburgh i Skotland. De fik 2 børn sammen. Drengen hedder Rudy ligesom min far (som dog rigtigt hed Rudolf) og pigen kom til at hedde Sonya.

Jeg har med andre ord en helsøster i DK som hedder Karolina eller Karla i daglig tale samt 2 halvsøskende i Skotland.

Mine to halvsøskende Rudi og Sonya

Jeg har aldrig prøvet at arve noget. Min moder sendte alle sine penge, som hun havde tilovers fra sin pension på sine gamle dage til sin broder i Rumænien, som slet ikke rigtigt behøvede dem og som jeg forøvrigt fandt til hende.

Historien er den, at han altid gik til ethvert cirkus, som kom til byen og spurgte, om nogen kendte hans søster, som var løbet væk med et cirkus - og gav dem sin adresse. Og på den måde havnede adressen ad omveje til sidst hos mig. Forbindelsen blev etableret mellem dem og de besøgte hinanden. Og fra da af, gav hun dem alle sine penge (hun fik en god invalidepension) til sin broder.

Jeg blev gift i Danmark

og fik 3 døtre

men mistede den ældste datter, Anni, som kun blev 23 år og efterlod sig to børn, den mellemste datter, Margit, har fået 4 børn. Den yngste

datter Jaqueline, har ikke fået nogen børn.

Marie på plejehjemmet med sin familie omkring sig

Margit har renskrevet min nedfældede historie, som jeg håber finder vej til interesserede læsere.